

Om påskalammet's ätande

Påskalammet skall *ätas*. Nya testamentet talar mycket om både det andliga och det sakramenterliga ätandet av Kristus. *Ätande* har en djup, stark och tänkvärd betydelse på sådana ställen i skriften. Där skola vi först lära, att kristendomen icke består i en god kunskap och ett gott leverne. Stanna och betänk, vad det är, då Guds Ande talar om ätande. Ingenting i världen kan komma i så nära förening med oss, som det vi äta, ty detta blir rent av förvandlat till vårt eget väsende.

Det guld, jag äger, kan jag väl älska och troget förvara i ett skrin, eller bära det på mitt finger; men den mat jag äter, den blir rent av förvandlad till mitt eget kött och blod: den kallas »livsmedel», varav hela vårt lekamliga liv underhålles, styrkes och livas. Tänk då, vad det kan betyda, när Kristus säger: »Jag är livets bröd. Mitt kött är sann mat och mitt blod är sann dryck; utan att I äten Människosonens kött och dricken hans blod, haven I icke liv i eder.» Vad säger han själv om verkan och betydelsen av det ätandet? Så säger han: »Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han förbliver i mig och jag i honom»; och åter: »Jag i dem och de i mig.»

Och då detta andliga ätande redan var förebådat och avbildat genom påskalammet's ätande, visst antyder det, att vi skola stå i en djup och innerlig förening med Kristus; visst måste den sanna kristendomen vara något annat, än att blott veta och hålla för sant vad skriften lär om Kristus — något vida mer, än att vara insiktsfull i evangelii lärdom och föra ett fromt, kristligt leverne.

Så gott än allt detta är, är det ännu icke att *äta* — icke att i Kristus hava sitt liv, sitt livsmedel, sin näring och styrka, varav man dagligen måste njuta, underhållas och livas. Märker du icke, att något väsentligt fattas dig, du, som ännu har hela din kristendom uti goda insikter och ett gott leverne, men aldrig blivit ett svagt, fattigt nådehjon, som dagligen behöver styrkas och näras av Kristus och hans försoningsnåd? — »Utan att I äten Människosonens kött, haven I icke liv i eder.» Och det ordet gäller icke om det sakramenterliga ätandet; ty det hjälper icke till evigt liv, om icke även det andliga ätandet först och sist övas.

Sanna kristna, människor, som äro födda av Gud, äro icke blott naturmänniskor, utan äro nya, andliga väsenden, som hava en »delaktighet av Guds natur» (2 Petr. 1: 4); och denna himmelska människa hos dem kan icke leva utan »säd från himmelen» (Ps. 78: 24), nämligen Kristi lekamen och blod, som genom evangelium närer, styrker, livar och underhåller deras hjärtan.

Erfara vi icke detta i själva verket? Är det icke sant, att då vi blivit till själen hungriga, törstiga, svaga, varmed följer en andlig köld, dysterhet och all slags vanmakt, men vi komma till ordet, till evangelii »feta gästabud», och höra, läsa, tala och sjunga om Kristus, våra hjärtan då bliva glada och styrkta, våra ansikten ljusna, vi bliva muntra och börja på nytt att gladeligen bekänna Kristus och hans dråpliga gärningar för oss?

Vad har då hänt? Alldeles detsamma som med kroppen, då denna blivit styrkt med lekamlig mat och dryck. Liksom man plägar säga: »På en mätt kropp sitter ett glatt huvud», så sker det ock här: på en mättad själ, en styrkt och uppmuntrad ande följer en ny glad, livad bekännelse och kraft till allt andligt. Vad har hänt? Ingenting annat, än att vi genom tron ätit av det hörda ordet om Kristus, av hans kropp och blod blivit styrkta, uppfriskade och livade.

Se här, vad det andliga ätandet är! Se här, vad Kristus menar, då han säger: »Mitt kött är sann mat; den som äter av mig, han skall leva evinnerligen.» Det är ock endast dessa himmelska själar, dessa, som leva av Kristus och icke kunna leva, utan att näras och styrkas av hans för oss utgivna lekamen och blod — det är endast sådana himmelska själar, som skola leva evinnerligen i himmelen.

Det hjälper icke att själv försäkra sig om himmelen på vad väg som helst, och själv förlåta sig sina synder och trösta sig med vad som helst. Kristus säger: Nej, du skall icke hava evigt liv, med mindre Människosonens kött, hans försoning och hans nåd varit din spis, ditt hjärtas livsmedel, ditt beständiga fridsvillkor.

Detta var det första vi borde besinna vid påskalammet ätande. Det andra är: den höga, ärofulla och saliga förening, som äger rum emellan Kristus och dem, som leva av hans försoning. Därom säger han själv, såsom redan är anført: »Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han förbliver i mig och jag i honom.

Och såsom levande Fadern har sänt mig, och jag lever för Faderns skull; så skall ock den, som äter mig, leva för min skull.» Hör vilka ord: »Han förbliver i mig och jag i honom. Jag i dem och de i mig.» Och därpå följer: »Såsom jag lever för Faderns skull, så skall ock den, som äter mig, leva för min skull.» O, vilka ljuvliga ord! »Den, som äter mig, skall leva för min skull.» Hör! — »för min skull». Ljuvliga ord!

Men vi skola nu, med ledning av Herrens förordnande om påskalammet ätande, se, huru och på vad sätt Kristus skall anammas. Vi sågo sist egentligen samma sak, då vi betraktade dörrträdens bestrykande med lammets blod. Vi sågo, huru detta sker, när våra hjärtan, genom ordet om Kristi blod, bestänkas ifrån ett ont samvete. Nu få vi träda litet närmare och se, huru samma sak mera noga beskrivas till sina mest viktiga omständigheter.

Det första i Guds förordnande om påskalammet ätande var, att de icke skulle äta lammet rått, utan stekt på eld. Detta förebildade visserligen först, huru Kristus skulle icke blott utvärtes marteras och slaktas, utan ock till själen likasom stekas i den gudomliga rättfärdighetens förtärande eld.

Men vad det betyder i avseende på ätandet, kunna vi finna av följande omständigheter: Världens barn vilja äta lammet rått, då de mitt i sin obotfärdighet, säkerhet, och ogudaktighet tillägna sig tröst av Kristi förtjänst. De hava väl icke däruti någon verklig tröst och glädje, utan egentliga förhållandet är, att de ingen tröst behöva, de sova, äro i köttslig säkerhet förblindade och hava nog tröst uti en mängd av de obotfärdigas ursäkter; men om någon oro stundom uppstår, så mena de lika flyktigt: »Hjälper icke annat, så äro vi ju återlösta, så hava vi ju en Frälsare, som lidit och dött för oss.»

Därjämte gå de ock till Herrens bord, äta och dricka där sannfärdeligen Kristi lekamen och blod med ett rått, obrutet och obotfärdigt hjärta. Detta allt heter att äta lammet rått. De skola en gång erfara, att Kristus sannerligen icke har kommit att vara ett skjul för den obotfärdiges framhårdande syndalevnad, utan endast att hjälpa dem, som med alla sina försök att själva göra sig fria från synden, endast blivit mer och mer olyckliga. »I skolen icke äta det rått.»

Den andra föreskriften för lammets ätande var, att det skulle uppätas helt, att intet därav fick lämnas till morgonen. Om något blev övrigt, skulle detta uppbrännas. Tänk, en sådan förordning! Lammet skulle ätas helt. Förstår du? Förstår du, vad Herren därmed vill säga dig? Du får icke taga blott vad dig behagar av Kristus; du skall anamma honom hel och hållen, sådan han är oss av Gud given »till visdom och till rättfärdighet och till helgelse och till förlossning».

Här går icke an att själv utvälja, tänka och besluta något om frälsningens väg, utan den är av Gud redan föreskriven; du har blott att höra och hörsamma. Den, som icke vill hålla påska, slipper; men den, som vill, skall göra det så, som det är skrivet — och lammet får icke styckas, det skall ätas helt.

Somliga sönderstycka lammet så, att de taga Kristus blott till visdom, till profet, och njuta av hans dråpliga lärdomar, men — intet vidare! De behöva honom icke själva till något egentligt gagn; varken äro de i syndanöd, så att de behöva anamma hans försoning till rättfärdighet — de behöva honom icke till överstepräst — icke heller får han bliva deras konung och regera över dem, eller bliva dem till helgelse och förlossning.

Dessa äro de, som filosofera över kristendomen och hava allt blott i huvudet, i klara, väl ordnade begrepp och insikter, men aldrig börja att använda dem på sig själva, sitt eget hjärta och leverne. O ve, huru förskräckligt de gäckas med den Helige!

Det är till sådana blott studerande förståndskristna, Herren en gång skall säga: »Voren I blinda, så baden I icke synd; men nu sägen I: Vi se; därför förbliver eder synd» (Joh. 9:41).

Andra taga Kristus blott till föresyn och helgelse och mena, att han därigenom skall varda vår rättfärdighet. Dessa vilja hava Kristus blott till konung. Dessa göra endast affär av hans efterföljelse, av vad de själva skola göra och varda, av ödmjukhet, bön, försakelse m. m. d., och hava därigenom det största sken, såsom vore de mest allvarliga kristna; men under allt detta döljer sig en djup, oändlig inbillning om denna deras allvarliga gudaktighets värde, så att de ock därför aldrig bliva rätt eländiga och förtappade syndare, som i Kristi försoningsblod allena få sitt liv och sin tröst, utan, om de ock efter förståndet regelrätt bekänna trons lära, så ligger likväl deras hjärta fördjupat i vad de själva göra och skola göra, varför ock detta är deras »visa i munnen», deras första och sista — icke den sången, som sjunges av de saliga på Sions berg: »Lammet, som är slaktat och har köpt oss åt Gud med sitt blod» etc. — utan: Lammet, som är vår föresyn och har helgat oss med sin Ande o. s. v., vilket visar, att hjärtats egentliga skatt och tröst består uti det, som är verkat hos dem, icke uti det, som Lammet självt med sitt blod förvärvat oss.

Och vad skall man säga därom? Det måste man säga: »Denna eder allvarlighet och gudaktighet äro väl goda och berömliga saker; men skada blott, att de icke gå litet djupare, nämligen därhän, att I bliven till skam på allt detta, och såsom helt utfattiga, förtappade syndare lären, att allt detta är uselhet inför Guds ögon, för vilka endast det gäller: »Lammet, som är slaktat och har köpt oss åt Gud med sitt blod.»

För det tredje, finns det ock några, som väl vilja hava Kristus till försoning, men icke till helgelse, nämligen dessa köttsliga medvandrare i de kristnas lilla hop, vilka gärna hålla till godo att höra detta ljuvliga, huru inga synder fördöma oss och inga goda gärningar frälsa oss, men icke vilja höra något om köttets dödande och Kristi efterföljelse, utan knorra och klaga, att man genom den läran betungar deras samveten med lag o. s. v.

»De taga», såsom Luther säger, »blott skummet av evangelium» och kunna mycket tala om nåden och tron, men, när de äro ute i sitt vardagsliv, är där ingen Herrens fruktans ande hos dem, utan då leva de helt fritt i sina synder och orättfärdigheter. De äro sådana grenar i Kristus, som icke bära frukt och icke rensas, böjas och kvistas, utan få växa fritt, i vad form de helst vilja antaga. Kristus är icke något rättensnöre för dem.

Vad skall man säga till dem? Jo: Edert nit om evangelium och samvetets frihet är förträffligt; men varför älsken I icke tuktan? Är icke även förmaningens ord av Kristus och apostlarna? »All skrift av Gud ingiven är ock nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse, till tuktan i rättfärdighet; på det att Guds människa må vara fullbordad, till allt gott verk skicklig.» Hör, lammet får icke styckas, det skall ätas helt. Men alla dessa fela däruti, att de mera tänka än höra, att de icke väl giva akt på ordet. Märk därför: lammet skall ätas helt.

Den tredje föreskriften för lammets ätande var, att det skulle ätas med osyrat bröd. Därom är förordningen mycket sträng och allvarsam. Uti den 15:e versen av 2 Mos. 12 heter det om påskahögtidens firande: »I sju dagar skolen I äta osyrat bröd; redan på första dagen skolen I skaffa bort all surdeg ur edra hus. Ty var och en, som äter något synat från den första dagen till den sjunde, han skall utrotas ur Israel.» Av detta stränga förordnande bar ock kommit, att judarna pläгат med den allra största noggrannhet sopa och söka i alla vrår av sina hus, att icke någon lämning av syrat bröd måtte finnas kvar, när påskalammet skulle ätas.

Det är detta stycke av förordningen, som Kristus och Paulus i synnerhet använt och tillämpat. Paulus säger i 1 Kor. 5: 7, 8: »Bortrens den gamla surdegen etc. Låtom oss hålla högtid, icke i gammal surdeg, ej heller i onskans och arghetens' surdeg, utan i renhetens och sanningens osyrade deg.» Och för att giva sin förmaning ännu mera kraft och vikt, anmärker han, i v. 6, den betänkliga omständigheten, att »litet surdeg syrar hela degen». Här hava vi nu de tvenne viktiga förhållanden, som väl må väcka var och en ur slummen, som vill hava sin själ frälst och hava del i den stora återlösningen genom Kristus.

Det första är, att det heliga påskalammet, Kristus, icke får ätas tillsammans med onskans och arghetens surdeg — och detta vid det förskräckliga äventyret, att din själ utrotas ur Herrens Israel. Vad

är detta? Detta låter förskräckligt, det ljuder icke rätt evangeliskt! Har det ock grund och tillämpning uti nya testamentets ljuvliga nådelära? Visserligen! Låtom oss vakna! Många läsa apostelns ord om surdegens bortrensande med ett lättsinne, som om det icke anginge oss, utan ännu gällde Israels barn i Egypten. Nej, detta är ett stycke för var och en av oss. Vad är det då? Jo, det är det, att den, som vill hålla påska, som vill anamma Kristus till frälsning, skall göra det med uppriktighet, icke skall komma med falskhet inför Herrens ansikte; ty det är egentligen denna falskhet uti det andliga, som gör, att en själ utrotas ur Herrens Israel, såsom Ananias och Safira i nya testamentet förgjordes, när de ville skrymta och ljuga för Herrens Ande (Apg. 5).

»Ondskans och arghetens surdeg» är då icke egentligen själva syndafördärvet och den orenlighet, som ligger i kött och blod, antingen jag vill eller icke, och som vidlåder, plågar och ängslar varje uppriktig kristen; utan surdegen är egentligen det falska sinne, varmed man vill sammanblanda tron och syndatjänsten, Kristus och Belial, Gud och världen, ljuset och mörkret.

Detta finner man först av själva orden i grundtexten. Apostelns ord på ondskan betyder egentligen, att jag icke blott har en ond natur, utan ock »gör synd», lever i orättfärdighet och laster; men argheten är egentligen en falsk själ, som med »allehanda onda skalkstycken, lönnliga och förgiftiga grepp förvänder både läran och levernet» — vilket ännu tydligare framgår uti de ord, som uttrycka motsatsen härav, nämligen »renhetens och sanningens osyrade deg», vilka ord Luther sålunda förklarar: »Renheten är, när man lever och gör rätt och kristligen, av ett fromt hjärta, som menar väl med var man, tänker icke göra någon orätt och skada, utan handlar, såsom man vill, att det skall handlas med sig.

Men sanning är, när man icke umgås med falskhet och svek, med bedrägeri och skalkhet, utan lär och lever rättsinnigt och riktigt efter Guds ord.» Men det är i synnerhet av sammanhanget och anledningen till dessa ord, som apostelns mening tydligast framstår. Orden läsas nämligen i 1 Kor. 5:e kap., där han anmärkt och bestraffat det hemska förhållandet i den korintiska församlingen, att de icke allenast räknade ibland sina medlemmar uppenbara lastens trälar, att ibland dem var skörlevnad, och det så grov, att ock en ibland dem hade sin faders hustru (v. 1), utan ock — märk väl — att de därjämte ännu voro »upplåsta», skröto över sitt andliga ljus och sina apostlar (kap. 3: 4, 18, 21; kap. 4: 6-8), voro säkra och obekymrade, liksom om allt vore i sin ordning; såsom aposteln i närmast påföljande vers anmärker.

Han säger: »Ibland eder är sådan skörlevnad, som icke ens bland hedningarna omnämnes etc. och I ären upplåsta och haven icke snarare blivit bedrövade, på det att den, som gjort denna gärning, måtte hava blivit utdriven från eder.» Om detta förhållande tillägger han i v. 6: »Eder berömmelse är icke god. Veten I icke, att litet surdeg syrar hela degen? Bortrensningen den gamla surdegen» etc. Detta är sammanhanget.

»Arghetens och ondskans surdeg» är således detta falska sinne, varigenom en människa väl vill vara frälst, vill vara en kristen, vill hålla påska, anamma Kristus och gå med Guds folk till det förlovade landet, men vill taga med sig på vägen sina gamla skötesynder, hyllar, gömmer, ursäktar och försvarar dem och tänker icke avlägga dem. Detta är att hålla påska uti ondskans och arghetens surdeg. Då säger aposteln: Nej, den som vill anamma vårt påskalammet, skall bortrensa den gamla surdegen.

Likasom judarna uppsökte och bortsopade allt syrat bröd och voro, vid själens förlust, förbjudna att äta detta tillsammans med påskalammet; så måste ock den, som vill anamma Kristus och hava del i hans stora förlossning, hava allvar med saken, uppriktigt söka förlossning från alla synder och orättfärdigheter, icke söka syndernas tillåtelse, utan endast förlåtelse, och så befrielse ifrån dem.

Detta är vad samme apostel också säger om den andra påskahandlingen, nämligen blodsbestänkelsen. Han säger: »låtom oss framgå med ett uppriktigt hjärta i trons fullvisshet, bestänkta till våra hjärtan ifrån ett ont samvete och till kroppen tvagna med rent vatten.» Märk: »ett uppriktigt hjärta!» det är: ett hjärta, som på allvar söker att helt och hållet bliva Herrens och vill övergiva allt, som misshagar honom.

Hit hör det Johannes i sitt 1:a brev 1:a kap. skriver: »Gud är ett ljus, och intet mörker är i honom. Om vi säga, att vi hava gemenskap med honom, och vandra i mörkret, så ljuga vi och göra icke

sanningen.» Märk: »om vi säga, att vi hava gemenskap med honom!» Det är ju eljest en vacker och älsklig bekännelse: jag har gemenskap med Herren, jag tror mina synders förlåtelse o. s. v. Gud give att alla sökande själar komme därhän, att de en gång började tro och bekänna sådant! Men, säger aposteln, det skall vara sanning!

Om du under den goda bekännelsen likväl »vandrar i mörkret», så är du en skalk och ljugare inför Guds Ande och blir såsom en sådan dömd och behandlad av den Helige. »Vandra i mörkret» är, såsom aposteln strax därefter visar, att framhärda i uppsåtliga synder.

Han nämner t. ex. »hata sin broder» (1 Joh. 2: 9, 11) emedan hata just utgör det uppsåtliga och framhårdande uti vreden. Att »vandra i mörkret» är således att icke blott hastigt retas eller förgå sig av vrede, utan att också hylla och vidbliva densamma, försvara, bemantla och ursäkta sin ondska. Likaså med andra synder. Luther säger över 1 Joh. 5: 4: »Om du berömmar dig, att du är Guds barn, och lever likväl i skörlevnad och horeri» — märk: lever i lasten, hyllar och övar densamma och, såsom de korintier, anser det såsom något, som går an — »så har djävulen redan övervunnit dig och ryckt dig utur Guds rike. Är du en girig, som med ockrande, prisstegrande, falska varor och orätt handel gör din nästa skada, så har du låtit världen och ditt eget kött övervinna dig.»

Alla dessa exempel visa, vad det är att vandra i mörkret; och om du då bekänner tron, berömmar dig av evangelium och nåden och säger dig hava gemenskap med Gud, då är du en ljugare inför Guds Ande och vill förena påskalammet med onskans och arghetens surdeg, varvid Herren fästade den fruktansvärda hotelsen, att din själ skall utrotas ur Israel.

Och aposteln Petrus har i kraft och gärning visat, huru denna hotelse även i nya testamentet ägde sin tillämpning, då han ögonblickligen, genom Herrens kraft, slog Ananias och Safira till jorden; såsom det uti Apg. 5:e kap. på ett så häpnadsväckande sätt beskrives. Och vad hade de gjort?

De ville vara medlemmar av de trognas lilla församling och även lägga sina ägodelar till den gemensamma församlingskassan, men begingo därvid ett litet svek, undanstucko något av värdet för åkern, men sade inför aposteln, att det, som de framburo var allt, som de hade fått för densamma. Aposteln upprepar tvenne gånger grundorsaken till denna straffdom, nämligen att de hade ljugit för Herrens Ande (v. 3, 4), att de uti sin fromhet inblandade skrymteri och svek. De hade icke stulit — såsom ock aposteln anmärker, att åkern var deras och även värdet för densamma, sedan han var såld — men att de »hade kommit överens att fresta Herrens Ande», att inblanda ett svek uti den fromma handlingen, detta var orsaken, att de blevo utrotade ur Israel.

O, låtom oss frukta Herren! Gud låter icke gäcka sig. Nog kan du till en tid slå bort tanken härpå och göra dig säker i dina hemliga skötesynder, när du blott kan dölja dem för människor; men o, — vad gör du åt din själ? Det skall en gång möta dig! Du skall en dag bliva uppenbar!

Det är således icke egentligen själva synden och syndens storlek, som skiljer oss ifrån Gud och hans Israel, utan denna falskhet i anden, varigenom någon hyllar och ursäktar synden. Helt annat är det med de elända själar, som själva lida och förskräckas av sina synder, men icke ännu kunnat helt undkomma dem. Tänk, om Ananias hade själv inför Petrus beklagat den djävulska frestelsen; om Judas hade nedfallit för Frälsaren, bekänt och beklagat vad djävulen hade ingivit honom — så hade de sannerligen icke blivit utrotade ur Israel! Om den mannen i Korint, som hade tagit sin faders hustru, själv hade skrivit till Paulus och beklagat, huru gruvligen han fallit i synd, huru han, såsom David och Batseba, levat i synden — sannerligen, då hade han icke blivit given satan i våld.

Nej, Paulus med sina korintier och Petrus med Ananias och Safira skulle sannerligen blott på det kärleksfullaste hava tröstat och givit dem goda, faderliga råd, huru de skulle undkomma sina synder; såsom man ock ser av Pauli 2:a brev till korintierna, huru han nu, sedan de hade kommit till ånger, på det vänligaste tröstar och uppmuntrar dem och förmanar dem att särskilt trösta och hjälpa den djupast fallne mannen. Han säger i brevets 2:a kap.: »Det är nog, att en sådan har fått denna bestraffning av de flesta; så att I nu tvärt om hellre mån förlåta och trösta honom, på det att han icke till äventyrs må uppslukas genom alltför stor bedrövelse. Därför förmanar jag eder att mot honom göra kärlek gällande.»

Och uti 7:e kap. säger han: »Om jag ock bedrövade eder med brevet, så ångrar jag det icke; och om jag än ångrade det, så gläder jag mig nu; icke därför att I bleven bedrövade, utan därför att I bleven bedrövade till bättring; ty den sorg, som är efter Guds sinne, kommer åstad bättring till frälsning, som man icke ångrar. Se, just detta, att I bleven bedrövade efter Guds sinne, vilken iver har det icke åstadkommit hos eder, vilket ursäktande, vilken förtrytelse, vilken fruktan, vilken längtan, vilket nit, vilken bestraffning! På allt sätt haven I bevisat eder vara rena i den saken.» Så se vi, att det var endast därom fråga, att de måtte komma till ånger; då kallar aposteln dem genast rena uti den saken och bemödar sig blott att hjärtligen trösta och uppmuntra dem.

Av allt detta finna vi således, att surdegen egentligen är skrymteri, varom vi nu slutligen skola höra Kristi egen uttryckliga förklaring. Uti Luk. 12:1 förmäler evangelisten, att det en dag församlades omkring Jesus »otaligt mycket folk, så att de trampade på varandra», då höjde han sin röst till lärdom och sade: »Framför allt tagen eder till vara för fariséernas surdeg, som är skrymteri.» Herren hjälpe oss att taga denna hans hulda förmaning till hjärtat! »Framför allt annat — tagen eder till vara för surdegen, som är skrymteri.» Det är skrymteriet, som är djävulens egentliga element och att riktigt ingå förbund med honom. Det är skrymteriet, som räcker honom handen och förtroligt öppnar dörren för honom. Det är skrymteriet, som är ett villkor för varje synds liv och frihet. För en uppriktig själ, som verkligen har sällskap med Gud och vandrar i ljuset, är synden endast den skarpaste tuktan, då hon anfaller och överrumplar honom.

Synden blir då sin egen död, utpinar och utäter sig själv. Skrymteriet är ett livsvillkor för synden, liksom vattnet för fisken; utan skrymteriet kan synden icke trivas och leva. Skrymteriet må därför i egentligaste mening kallas den surdeg, som syrar hela degen. — Detta är orsaken, varför Kristus säger: »Framför allt tagen eder till vara för skrymteri.»

Vi skola ock därför till slut ännu anmärka några särskilda yttringar eller vägar för detta förskräckliga onda. Vi hava redan betraktat det med »surdegen» i synnerhet betecknande skrymteriet, nämligen att en själ, som vill tillhöra de trognas hop, likväl i tysthet hyllar och övar skötesynder, icke tänker övergiva dem, utan ursäktar och försvarar dem. — En annan väg för skrymteriet är, att somliga själar mycket öppet bekänna sina synder för människor, men likasom för att därigenom få fribrev för samma synders fortsatta övande. Då de bekänt och beklagat dem och därigenom narrat åt sig tröst av kortsynta människor, då gå de tillbaka till synden, för att desto friare utöva den. Detta är förskräckligt! Herren bevare oss alla!

En tredje väg för skrymteriet är, att man väl vinnlägger sig om bättring och förbättring, men blott i vissa stycken; att man själv uppsätter ett mått för sin fromhet och icke bryr sig om vad Gud säger; att man utväljer vissa gärningar och dygder, som man vill ägna åt Herren såsom offer, för det att man i andra stycken föraktar hans ord; såsom Kristus säger till fariséerna: »Ve eder, I skrymtare, att I given tionde av mynta och dill och kummin, men haven låtit fara det, som är viktigare i lagen, nämligen domen och barmhärtigheten och tron; detta borde man göra och det andra icke låta.» Hit hör, att somliga vinnlägga sig om sitt levernes förbättring, om yttre synders avläggande men — just liksom de aldrig hörde det ordet, att Gud allra först ser på hjärtat — icke alls bryr sig om detta, icke alls bekymra sig om att i hjärtat utrensa eller emotstå synden, utan där giva den fritt lopp och äro nöjda med att endast kunna hämma utbrottet i gärning.

Detta heter, såsom Kristus säger, att göra bågaren och fatet rena utantill, under det att de innantill äro fulla med orenlighet. Detta heter att giva skalet åt Gud, men kärnan åt djävulen. Hit höra de, som icke skulle kunna för sitt liv stjäla ett knappålsvärde ifrån sin nästa, men oupphörligt stjäla det dyrbaraste han äger, hans goda namn och rykte, vilket Kristus kallar att sila myggor och svälja kameler. Ja, hit höra först och sist de, som lägga stor vikt vid den andra tavlan av Guds heliga lag; men att de aldrig giva Gud det, som han allra först begär, hjärtats kärlek, gudsfruktan och tro, därom bekymra de sig icke. De »giva tionde av mynta och dill och kummin, men hava låtit fara det, som är viktigare i lagen, nämligen domen och barmhärtigheten och tron.» De höra, läsa och sjunga, huru Gud har så älskat världen, att han ock givit henne sin Son; de fira hans födelse, hans lidande och död; men att de för allt detta icke alls älska och omfamna sin Frälsare, utan med otro »förtrampa Guds Son och för orent akta förbundets blod», därom bekymra de sig icke. Visst är detta ett förskräckligt skrymteri.

Och all denna surdeg kan på intet annat sätt utrensas, än att hjärtat först blir av Kristi kärlek helt intaget, uppvärmt och omskapat; ty eljest skola ock de allra allvarligaste själar, då de som mest vinnlägga sig om att hålla lagen, alltid vara behäftade med det falska förhållandet, att de på samma gång i hjärtat äro ledsna på Gud och hans lag och hellre önskade, att ingen lag funnits till. »Köttets sinne är fiendskap mot Gud, ty det är icke Guds lag underdånigt, och kan icke heller vara det.» De äro således Guds och lagens fiender, då likväl Gud allra först fordrar hjärtats kärlek. Men att älska, att verkligen älska Gud och hans lag, det kan ingen själ göra, som icke först emottagit av Gud »mycken förlåtelse». Men »den, som mycket förlåtes, han älskar mycket» (Luk. 7: 47).

Men liksom en skrymtaktig själ är så full av säkerhet, att hon knappt mer kan väckas till någon fruktan, så är det å andra sidan alla redliga själers art att vidkännas och frukta allt ont hos sig. I synnerhet är det för en med mäktiga synder behäftad kristen den allra svåraste konst att ändå kunna behålla någon tröst till Kristus; ty han tycker sig bestämt vara en skrymtare, som icke övergiver all synd. — Nu, skrymteri finnes visserligen, jämte all annan synd, i varje människohjärta; men just denna räddhåga skiljer en sådan himmels-vitt ifrån den egentlige skrymtaren. Paulus säger till korinterna: »Om vi dömde rätt om oss själva, så vorde vi icke dömda.» Den som dag och natt ligger inför Herren med sin uselhet och har ingen sorg på jorden mera tryckande, än synden, en sådan kan aldrig nog tröstas. Och ju mer han kunde hugsvålas och förvissas om Guds nåd och kärlek, desto starkare, renare och heligare bleve han. Den skrymtaktige får genom sin tro intet nytt gott uppsåt och söker ingen förlossning från synden, såsom vi redan förut betraktat.

De tvenne återstående föreskrifterna för påskalammets ätande vilja vi helt kort genomgå. Nu följer den, att lammet skulle ätas med bittra örter. Detta betecknar de lidanden och sorger, de kors och tuktoris, som alltid följa med ett sant anammande av den korsfäste. Därtill hör allra först Andens invärtes tuktan, varigenom en trogen stundligen blir straffad för all synd och orenlighet. Men förstå icke dessa inre bestraffningar, då sänder ock Herren mångahanda försökelse, om så behöves, eller kors och lidande — om vilkas välgörande verkan aposteln säger: »Den, som har lidit i köttet, har avstått från synd; för att icke mer efter människors lustar, utan efter Guds vilja leva den i köttet återstående tiden.» Se vi icke även detta i erfarenheten?

Ett andligt öga ser ofta med bekymmer, huru hos en och annan av de trogna råder antingen en allmän lösaktighet eller ock någon viss oart, världskärlek, högmod eller dylikt. Men ett djupt, långvarigt lidande drabbar den själen; och se, efter något år är densamma den mest allvarliga, ödmjuka och fromma kristen. Sådant uträttar Herrens tuktan.

»Var och en gren, som bär frukt, den rensar han, att den må bära mer frukt.» Därför äro den korsfästes efterföljare alltid ett tuktat och böjt folk. De äta lammet med »bittra örter». Den, som härtill är för ömtålig och icke vill lida något, utan klemar med sin gamle Adam och aldrig vill göra honom emot, lär aldrig i sanning anamma lammet. Låtom oss älska Herrens tuktan. »Om I ären utan aga, så ären I oäkta och icke söner.» Lammet skall ätas med »bittra örter».

Slutligen: Lammets ätande skall ske i resdräkt. Föreskriften var denna: »Så skolen I äta det: I skolen vara omgjordade kring edra länder, hava edra skor på fötterna och edra stavar i händerna; och I skolen äta det med hast; detta är Herrens Påsk (Passah)».

Den andliga betydelsen av denna föreskrift är, att var och en, som kommer till Kristus och anammar honom, genast skall bryta upp ifrån sitt förra träldomsliv under synden, världen och fåfängan, genast taga avsked ifrån det gamla väsendet och beträda en helt ny väg, samt sedan aldrig se tillbaka, utan ila såsom en jagad flyktning, så fort och så långt, som möjligt, ifrån syndens och djävulens tjänst — och aldrig mer fästa sig vid det jordiska, aldrig söka bereda sig ett paradiset här nere, utan alltid vara på resande fot, såsom den som söker ett fädernesland.

Aposteln säger: »Om I nu haven uppstått med Kristus, så söken det som är ovan, där Kristus är sittande på Guds högra sida. Trakten efter det, som är ovan, icke efter det, som är på jorden; ty I haven dött, och edert liv är fördolt med Kristus i Gud» (Kol. 3: 1-3). Detta är en kristens rätta liv: vara död ifrån det förra väsendet och uppstånden med. Kristus till ett nytt liv samt hava sin skatt och sitt

fädernesland, där han är, i himmelen — korteligen, att alltid vandra i Abrahams tros fotspår, om vilken det heter: »Genom tron vistades han såsom främling i löftets land, såsom ett främmande land, och bodde i tält med Isak och Jakob; ty han väntade på den stad, som har grundvalar, vilkens byggmästare och skapare Gud är. De hava sett löftena fjärran ifrån och hälsat dem, bekännande sig vara gäster och främlingar på jorden, som sökte ett bättre fädernesland, d. ä. ett himmelskt» (Ebr. 11: 9-16). Sådant skall hela vårt liv vara.

Vi skola äta lammet i resdräkt, vara främlingar och pilgrimer, som beständigt ila till våra fäders land. Och en rätt pilgrim får icke, när han ser något lysande vid vägen, en guldgruva eller en skön egendom, där sätta sig ned att bygga och bo, utan måste rastlöst fortsätta sin vandring, till dess han uppnått det heliga landet och Guds stad. Han får i härbärgets endast taga nattkvarter och en nödig vederkvickelse, men icke kvarstanna. Sådant måste en kristens hela liv vara. Betänk och glöm aldrig, att lammet skall ätas i resdräkt.

Men icke härmed nog. Likasom Israels barn, samma natt som de ätit påskalammet, brådstörtande ilade ut från trälomslandet, men inom få dagar hade den gamle förtryckarens härar på hämlarna, så att de icke annat sågo, än att de åter skulle för samma egyptier förgås; så skall ock en själ, som har den stora nåden att bliva utvald av världen till Jesu efterföljare, aldrig förgäta, att han genast från den stunden skall bliva eftersatt och jagad av alla de gamla fienderna.

Glöm aldrig, att du går genom ett fientligt land och bär dina kostliga pärlor uti lerkar, omgiven av tusenden, som lura på att beröva dig dina smycken: här den gamle själafienden, som har svurit oss döden och tänker utföra det, med makt, med list eller med oändlig ihärdighet; där världen, som än med hot, än med tjugusande inbjudningar söker bringa dig tillbaka till sina vägar; och först och sist ditt eget falska hjärta, köttet, som städse strider emot Anden och aldrig frågar efter Guds rike. Skulle du i en sådan ställning slå dig till ro och sova?

Här är nödigt att städse vara i full rustning, omgjordad om länderna med sanningens bälte, försedd med stav i handen och skor på fötterna, »såsom de som hasta till vägs». Det är en oändlig benägenhet i människohjärtat att vilja hava någonting jordiskt till sin glädje och trevnad; även de trognas hjärtan, som sökt sin glädje i Gud, vilja oupphörligt igen slingra av på något annat. Detta är just det farliga.

O, då en kristen begynner mycket nitälska och ivra för sitt jordiska, sin handel, sitt jordagods, sin avelsgård, då är det visserligen fara, att han så intages därav, att han förhindras från den stora nattvarden. Och likväl äro dessa lekamliga ting i sig själva helt oskyldiga; men hjärtat?! huru går det med ditt hjärta? Blott därpå beror det. Var uppriktig! — Var är ditt hjärta? — »Där är din skatt — och därav talar munnen» (Luk. 5: 45). Din själbrudgums nitälskan om ditt hjärta tillåter icke, att du öppnar det för någon annan än för honom. »Du skall hava din lust i Herren.»

O, det är bittert — »bittra örter» för naturen — att aldrig få tänka på någon jordisk fröjd och sällhet, utan alltid dödas, taga avsked, ila bort! — Men vad gäller? Sådant är vägen. Och för anden är det ljuvt.

Därför, låt aldrig narra dig att försöka här på jorden få något paradiset! Du skall beständigt vara i resdräkt, om du skall tillhöra den korsfästes folk och gå med honom till det himmelska fäderneslandet.

- C-O Rosenius (1852)

© Pietisten

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om syftet är att främja Kristi rikets tillväxt.
www.pietisten.com